

Nyhetsbrev Sutokobas venner, april 2008

Fredshuset i Gambia

Det er spennende ting på gang i Gambia: Et nytt universitetscenter skal etter hvert se dagens lys i hovedstaden Banjul, og før det skal det bygges et Fredshus. I begge prosessene er Sutokobas venner og Aktive Fredsreiser viktige aktører og støttespillere.

I dag består universitetet i Gambia av tre høyskoler som er lokalisert på forskjellige steder i hovedstaden. Det har lenge vært et behov for en samlokalisering og én felles campus for både lærere og studenter. Snøhetta, det norske arkitektkontoret som ble verdensberømt etter å ha utformet biblioteket i Alexandria i Egypt, og som har tegnet den nye norske operaen, har utformet et forslag til universitetsbygning. Enda er ikke finansieringen helt klar, og ingen vet nøyaktig når det nye universitetet vil stå klart til bruk, men man håper at det skal skje i løpet av få år.

Desto viktigere blir det nye Fredshuset, eller Peace House, som det vil bli hetende. For Banjul skal nemlig få en flunkende ny bygning som blant annet skal huse fredsundervisning og fredsaktiviteter. Spaden er for lengst stukket i jorda og bygget beregnes å være ferdigstilt tidlig neste år. Fredshuset er å regne som en del av universitetet og det er den nyetablerte organisasjonen Aktive Fredsreiser Peace Foundation som står som eier, sammen med University of The Gambia. Sutokobas venner og Aktive Fredsreiser er viktige samarbeidspartnere for huset som skal romme et stort auditorium, klasserom og kontorer. Fredshuset vil være en viktig og langsiktig del av universitetet, selv om det i fremtiden blir oppført en ny og stor universitetsbygning.

– Dette er et fantastisk spennende prosjekt, kommenterer ildsjelen Helga Arntzen, leder av Aktive Fredsreiser. – I tillegg til at det skal gis utdanning i fysikk, realfag og datateknologi, håper vi at Fredshuset skal utvikle seg til å bli et kraftsentrum for fredsarbeid og frivillig innsats i Gambia.

– For tiden arbeider vi med å utvikle husets faglige innhold. For et Fredshus må jo anspore til aktiviteter som bringer frem det gode i menneskene. I tillegg til internasjonale fredsstudier, skal vi ta på alvor den lokale fredskulturen som finnes i Gambia og i mange andre afrikanske land. For selv om ulike folkeslag og stammer lever om hverandre, er Gambia et fredelig samfunn. Vi håper å sette i gang prosjekter og forskning som kan gå dypere inn i landets og regionens kultur. Hva er årsaker til at mennesker klarer å finne måter å leve ferdelig sammen, på tross av motsetninger?

– Fredshuset skal utvikle et variert tilbud som oppfyller behovet til de gambiske såvel som til de internasjonale studentene. Selv Gambias mange turister skal kunne finne spennende og egnede aktiviteter. Vi vil selvsagt også søke å samarbeide med andre aktører lokalt og internasjonalt. Blant annet er det interessant at den regionale menneskerettighetsorganisasjonen "African Centre for Democracy and Human Rights Studies" holder til i Banjul. På sikt kan denne og andre organisasjoner bli viktige partnere, avslutter Helga Arntzen.

Fakta om Fredshuset ved universitetet i Gambia

Utbyggingen av Fredshuset ved universitetet skal skje på området til Management Development Institute (MDI). Prosjektet består av:

1. Bygging av undervisningsbygg med forsamlingsrom (auditorium), klasserom og kontorer. Arbeidet ble satt i gang i 2007 og forventes ferdig i 2009.
2. Utstyr og møbler til undervisningen, inkludert to datarom med totalt 40 arbeidsstasjoner.
3. Utvikling av et fredsstudie med bakgrunn i gambisk og afrikansk fredsfilosofi og fredspraksis.

Momodou Jain: – Det er viktig å satse på de unge!

En sentral mann i utviklingen av både det nye universitetsbygget og Fredshuset er gambiske Momodou Jain. Han er i dag viserektor på Universitetet i Banjul. Momodous livshistorie er fascinerende og handler både om personlig vilje, mot og andre menneskers gode gjerninger.

– Da jeg avsluttet den videregående skolen i Gambia, var jeg 18 år, forteller Momodou. – Jeg hadde gode karakterer og ønsket mer enn noe annet å fortsette å studere. Jeg higer etter kunnskap, og følte meg altfor ung til å gå ut i arbeidslivet. Jeg var sikker på at det ikke ville gi meg nok utfordringer.

På tross av Momodous sterke ønsker, var mulighetene for videreutdanning i Gambia på den tiden meget små, da det ikke fantes noe nasjonalt universitet. Men unggutten var slettet ikke preget av rådvillhet. Full av pågangsmot sørget han for visum til Frankrike for å søke å finne en måte å få utdanning på.

– Via venner hadde jeg hørt at afrikanske studenter hadde gode muligheter til å få studielån i de nordiske landene, så da jeg ankom Paris, oppsøkte jeg med en gang den danske ambassaden. Danskene kunne dessverre ikke hjelpe meg, men rådet meg til å gå videre til den norske. Da jeg møtte nordmennene fikk jeg bekreftet at muligheter både for lån og studier fantes. Jeg var svært fornøyd med svaret, smiler Momodou. – Det tok ikke lang tid før jeg vendte nesa mot Norge.

Han kom til Norge midt på sommeren i 1985. Imidlertid ble hans forventninger raskt gjort til skamme da Universitetet i Oslo opplyste om at han ikke kunne immatrikuleres, fordi han ikke behersket språket. Med alle sparepengene oppbrukt, befant den unge afrikaneren seg plutselig i en svært fortvilet situasjon.

– Uten å vite noe om fremtiden verken på kort eller lang sikt, vandret jeg gatelangs i Oslo. Nettene tilbrakte jeg på benker eller inne på sentralbanestasjonen. Men den tredje dagen snudde lykken. Da støtte jeg nemlig på Kemo Jabai, en annen gambier fra landsbyen Sutukoba.

De to kom i snakk og den eldre Kemo forsto etter hvert at Momodou var en seriøs gutt på iverdig leting etter en måte å få brukt sine ressurser på og starte en fremtid.

– Han mente at jeg burde gå ett år på folkehøyskole for å lære meg språket, før jeg begynte på universitetet, forteller Momodou.

– Etter vårt tilfeldige møte i Oslo, bestemte Kemo seg for å oppsøke banken og fikk garantert for et lån for meg. Dermed falt tingene på plass og jeg kunne starte på Birkeland folkehøyskole på Sørlandet. Jeg tilbrakte ett år på skolen. Ikke bare lærte jeg språket, men fordi de norske utdanningsmyndighetene ikke godkjente karakterene mine fra Gambia, måtte jeg ta flere fag om igjen. Men det gikk greit. Jeg fikk de beste karakterene.

Etter denne vanskelige og kronglete starten på sitt opphold i Norge, kunne endelig Momodou starte på sine etterlengtede universitetsstudier i fysikk. Etter tre år i hovedstaden, reiste han til Bergen for å fortsette sin akademiske karriere. Doktorgraden tok han i 2005 og i dag er han på god vei til mot en professortittel. På tross av sine mange år i Norge, forteller han at han aldri var i tvil om hvor han skulle slå seg ned når den dagen kom. – Hvor jeg skulle etablere meg var aldri en problemstilling jeg reflekterte over. Med én gang jeg var ferdig med studiene, reiste jeg tilbake til Gambia.

I dag er Momodou gift og bor og arbeider i Banjul. Han er viserektor ved universitetet. Rektor er den norske professoren Andreas Steigen. De to kjenner hverandre godt gjennom begges tilknytning til Universitetet i Bergen.

– Prosessen med det nye universitetsbygget og all innsatsen som legges ned i Fredshuset er veldig viktig for Gambia. Ingenting er så vesentlig som å gi undervisning og utdanning til unge mennesker. Håpet for fred og demokrati i fremtiden ligger hos de unge, avslutter Momodou.

Pay it forward!

”Pay it forward”, eller ”gi det videre” som setningen lyder på norsk, er noe å reflektere over for noen og enhver. Det handler om å være bevisst og takknemlig over de gode tingene man får i livet og så etterstrebe seg på å bringe de gode gjerningene videre. Gjør alle det, vil verden bli et bedre sted.

Da Kemo stilte en bankgaranti for den ukjente 18-årige unggutten Momodou, slik at han kunne bli i Norge, ga han videre noe han selv hadde fått mange år før. Da Kemo var ung og gikk på folkehøyskole i Norge, truet politiet med å kaste ut han. Selv om han og to andre afrikanske elever, hadde lovlig opphold for å gå på skole, mente politiet at de ikke hadde tillatelse til å være i Norge i sommerferien. Selv om Helga Arntzen (da deltidsansatt på skolen) ikke en gang hadde møtt guttene, ble hun så opprørt over politiets handlemåte at hun stilte en personlig bankgaranti på 40 000 NOK (rundt 200 000 i dagens kroneverdi) for dem. Dermed fikk de bli.

Dersom Helga ikke hadde gjort sin gode gjerning, hadde sannsynligvis ikke Kemo gjort sin. Da hadde nok også Momodous skjebne blitt annerledes. Og vet hvem... hadde det noensinne blitt et Fredshus i Gambia?

Aktive Fredsreiser støtter Momodous vei mot professortittel

Momodou Jain arbeider nå med sin post-doktor forskning ved Universitetet i Bergen. Snart reiser han tilbake til Gambia. Den dagen han blir utnevnt til professor, vil han være den første i sitt slag i Gambia. Aktive Fredsreiser støtter Momodou og betaler hans reise- og oppholdsutgifter for forsknings og publiseringsarbeidet i Bergen. Til gjengjeld hjelper Momodou med å organisere byggingen av Fredshuset.